

Informacja o działalności Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Częstochowie za okres od dnia 1 stycznia do 31 grudnia 2020 roku

CZĘŚĆ I

OGÓLNA INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI KOLEGIUM

1. Podstawa i zakres działania Kolegium

Podstawę prawną działania Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Częstochowie stanowi ustawa z dnia 12 października 1994 r. o samorządowych kolegiach odwoławczych (Dz.U.2018.570 t.j.) oraz rozporządzenia wydane w oparciu o delegacje ustawowe.

Zgodnie z wyżej wymienioną ustawą samorządowe kolegia odwoławcze są organami wyższego stopnia w indywidualnych sprawach z zakresu administracji publicznej należących do właściwości samorządu terytorialnego, właściwymi do rozpatrywania odwołań od decyzji, zażaleń na postanowienia, żądań wznowienia postępowania lub stwierdzenia nieważności decyzji w trybie uregulowanym przez przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U.2020.256 t.j.) oraz ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku – Ordynacja podatkowa (Dz.U.2020.1325 t.j.). Kolegium orzeka również w innych sprawach na zasadach określonych w odrębnych ustawach.

Obszar właściwości miejscowej Kolegium obejmuje, zgodnie z Rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2003 roku w sprawie obszarów właściwości samorządowych kolegiów odwoławczych (Dz.U. Nr 198, poz.1925) powiaty: częstochowski, kłobucki, myszkowski, lubliniecki i zawierciański oraz miasto na prawach powiatu Częstochowa (powiat grodzki). W ramach wymienionych powiatów obejmuje swoją właściwością 49 gmin, w tym:

- 5 gmin o statusie miast (Częstochowa, Lubliniec, Myszków, Poręba i Zawiercie)
- 11 gmin o statusie miasta i gminy,
- 33 gminy.

Rozstrzygając sprawy indywidualne w składach trzyosobowych, Kolegium związane jest wyłącznie przepisami obowiązującego prawa.

Samorządowe Kolegium Odwoławcze jest państwową jednostką budżetową.

2. Obsada kadrowa Kolegium

2.1. Na dzień 31 grudnia 2020r. Kolegium składa się z 21 członków:

- 12 etatowych
- 9 pozaetatowych

Liczba członków etatowych posiadających wykształcenie :		
wyższe prawnicze : 12	wyższe administracyjne : 0	
Liczba członków pozaetatowych posiadających wykształcenie :		
wyższe prawnicze : 7	wyższe administracyjne : 1	wyższe inne : ekonomiczne: 1

Wśród członków Kolegium są osoby posiadające tytuły naukowe

- dr hab. Grzegorz Krawiec – członek pozaetatowy
- dr Anna Deryng -Dziuk – członek pozaetatowy

2.2. Biuro Kolegium na dzień 31 grudnia 2020r. składa się z 6 osób.

cztery osoby zatrudnione w Biurze SKO mają wyższe wykształcenie:

- Inspektor
- Starszy inspektor
- Kierownik Biura
- Księgowa

3. Lokal i wyposażenie Kolegium

Siedziba Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Częstochowie mieści się przy Al. Niepodległości 20/22 w budynku stanowiącym własność Skarbu Państwa, a będącym w trwałym zarządzie Kolegium z mocy prawa. Powierzchnia siedziby Kolegium wynosi 506,10 m², na co składa się 19 pokoi biurowych, sala konferencyjna, biblioteka, sala rozpraw i pomieszczenia socjalno-gospodarcze oraz sanitarne.

Stanowiska pracy członków etatowych i pracowników biura (poza pracownikami na stanowiskach robotniczych) wyposażone są w zestawy komputerowe, które siecią komputerową połączone są z serwerem. Dodatkowo zorganizowano stanowisko komputerowe dla pozaetatowych członków Kolegium. W biurze Kolegium funkcjonuje elektroniczny system rejestracji spraw administracyjnych (odwołań, zażaleń, skarg i sprzeciwów) „Rk-Sprawa”, a od 28 grudnia program „Resak”.

Księgowość w Kolegium prowadzona jest również w systemie elektronicznym – sporządzane są rozliczenia z Urzędem Skarbowym, Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, a rozliczenie z Narodowym Bankiem Polskim prowadzi się systemem elektronicznym.

Dla celów orzecznictwa funkcjonuje program komputerowy „Lex” , zawierający zbiory obowiązujących przepisów prawa wraz z orzecznictwem i komentarzami.

Kolegium posiada również zbiór biblioteczny fachowej literatury prawniczej, zbiory orzecznictwa, fachowe periodyki wykorzystywane przez członków przy rozpatrywaniu spraw.

CZĘŚĆ II**WPLYW SPRAW****1. Liczba spraw ujętych w ewidencji ogółem w roku objętym informacją - 3443**

w tym spraw:

1.1.pozostałych w ewidencji z roku poprzedzającego okres

objęty informacją (łącznie sprawy administracyjne i sprawy z zakresu opłat za
użytkowanie wieczyste nieruchomości gruntowych - **384**

1.2.wpływ spraw w roku objętym informacją - **3059**

2. Rodzaje spraw, które wpłynęły w roku objętym informacją:

2.1.Liczba spraw administracyjnych - ogółem 2756

Lp.	Określenie rodzaju sprawy	Liczba spraw
1.	objęte proceduralnie przepisami Ordynacji podatkowej	565
2.	działalność gospodarcza	0
3.	planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	166
4.	pomoc społeczna, świadczenia rodzinne i zaliczka alimentacyjna, oświata (stypendia, pomoc materialna itd.), dodatki mieszkaniowe, sprawy socjalne	1315
5.	gospodarka nieruchomościami (bez opłat za wieczyste użytkowanie) , przekształcanie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności, prawo geodezyjne i kartograficzne	111
6.	ochrona środowiska, ochrona przyrody i ochrona zwierząt, odpady i utrzymanie porządku i czystości w gminach	147
7.	prawo wodne	21
8.	rolnictwo, leśnictwo, rybactwo śródlądowe, łowiectwo	16
9.	handel, sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych	5
10.	prawo o ruchu drogowym, drogi publiczne, transport drogowy	221
11.	prawo górnicze i geologiczne	0
12.	egzekucja administracyjna	10
13.	inne, pozostałe, w tym skargi i wnioski rozpatrywane w trybie Działu VIII Kpa	179

2.2. Sprawy podlegające rozpatrzeniu w trybie ustawy z dnia 30 sierpnia 2002r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 270)– dalej jako Ppsa) -

286

2.3. Liczba spraw z zakresu aktualizacji opłat za użytkowanie wieczyste - 17

2.4. Liczba postanowień sygnalizacyjnych 0

CZĘŚĆ III

ZAŁATWIANIE SPRAW ADMINISTRACYJNYCH

1. Liczba spraw załatwionych ogółem w roku objętym informacją - 3046

Lp.	Określenie rodzaju rozstrzygnięcia	Liczba spraw		
1.	akty wydane przez SKO jako organ II instancji , w tym : <table><tr><td>akty wydane przez SKO w trybie art. 127 § 3 Kpa oraz jako organ II instancji zgodnie z art. 221 Ordynacji podatkowej</td><td>15</td></tr></table> - sposób rozstrzygnięcia patrz → tabela z pkt 1.1.	akty wydane przez SKO w trybie art. 127 § 3 Kpa oraz jako organ II instancji zgodnie z art. 221 Ordynacji podatkowej	15	2586
akty wydane przez SKO w trybie art. 127 § 3 Kpa oraz jako organ II instancji zgodnie z art. 221 Ordynacji podatkowej	15			
2.	akty wydane przez SKO jako organ I instancji / - sposób rozstrzygnięcia patrz → tabela z pkt 1.2.	144		
3.	postanowienia wydane przez SKO w wyniku rozpatrzenia zażaleń na bezczynność organu, w tym : <table><tr><td>uznające zażalenia za uzasadnione</td><td>17</td></tr></table>	uznające zażalenia za uzasadnione	17	40
uznające zażalenia za uzasadnione	17			
4.	akty wydane przez SKO po rozpatrzeniu w trybie ustawy z dnia 30 sierpnia 2002r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. Nr 153, poz. 1270 z p.zm.)	276		
5.	pozostałe	0		

1.1. Szczegółowe omówienie sposobu załatwienia sprawy przez SKO jako organ II instancji :

Lp.	Określenie rodzaju rozstrzygnięcia	Liczba spraw
1.	decyzje utrzymujące w mocy zaskarżone decyzje (art. 138 § 1 pkt 1 Kpa oraz art. 233 § 1 pkt 1 Op)	870
2.	decyzje uchylające decyzje organu I instancji i orzekające co do istoty sprawy oraz uchylające decyzje organu I instancji i umarzające postępowanie (art. 138 § 1 pkt 2 Kpa oraz art. 233 § 1 pkt 2a Op)	565
3.	decyzje uchylające decyzje organu I instancji i przekazujące sprawy do ponownego rozpatrzenia (art. 138 § 2 Kpa oraz art. 233 § 2 Op)	513
4.	decyzje umarzające postępowanie odwoławcze (art. 138 § 1 pkt 3 Kpa oraz art. 233 § 1 pkt 3 Op)	15
5.	pozostałe	623

1.2. Szczegółowe omówienie sposobu załatwienia sprawy przez SKO jako organ I instancji :

Lp.	Określenie rodzaju rozstrzygnięcia	Liczba spraw
1.	postanowienia o wznowieniu postępowania i wyznaczeniu organu właściwego do jego przeprowadzenia (art.150 § 2 Kpa oraz art. 244 § 2 Op)	0
2.	decyzje o odmowie wznowienia postępowania (art. 149 § 3 Kpa oraz art. 242 § 3 Op)	3
3.	decyzje o odmowie wszczęcia postępowania w sprawie nieważności decyzji (art. 157 § 3 Kpa oraz art. 249 § 3 Op)	12
4.	decyzje stwierdzające nieważność decyzji organu I instancji oraz decyzje stwierdzające wydanie decyzji przez organ I instancji z naruszeniem prawa (art. 156 – 158 Kpa oraz art. 247 – 251 Op)	85
5.	decyzje o odmowie stwierdzenia nieważności decyzji (art. 158 § 1 Kpa oraz art. 248 § 3 Op)	6
6.	decyzje odmawiające uchylenia decyzji po wznowieniu postępowania (art. 151 Kpa oraz art. 245 Op)	2
7.	decyzje uchylające i rozstrzygające o istocie sprawy oraz decyzje stwierdzające wydanie decyzji przez organ I instancji z naruszeniem prawa wydane po wznowieniu postępowania(art. 151 Kpa oraz art. 245 Op)	3
8	decyzje umarzające postępowanie prowadzone w I instancji przez SKO (art. 105 § 1 Kpa oraz art. 208 Op)	0
9.	pozostałe	33

2. Liczba spraw administracyjnych pozostałych do załatwienia przez SKO
w roku objętym informacją - 372

CZĘŚĆ IV

ZAŁATWIANIE SPRAW Z ZAKRESU OPŁAT ZA UŻYTKOWANIE WIECZYSTE NIERUCHOMOŚCI GRUNTOWYCH

1. Liczba spraw z zakresu opłat za użytkowanie wieczyste załatwionych w roku
objętym informacją ogółem - 17
w tym ugody - 2
2. Liczba wniesionych sprzeciwów od orzeczeń SKO - 3
3. Liczba spraw pozostałych do załatwienia przez SKO - 7

CZĘŚĆ V

SKARGI DO SĄDU ADMINISTRACYJNEGO

1. Sprawy prowadzone przez Kolegium w trybie ustawy z dnia 30 sierpnia 2002r.
Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. 2017.2451) :

Liczba spraw w roku objętym informacją ogółem - 281

w tym :

- 1.1. Liczba skarg na decyzje i postanowienia Kolegium skierowanych
do WSA w roku objętym informacją, ogółem - 276
- w tym sprzeciwów (art. 64a i nast. Ppsa) 4
• wskaźnik „zaskarżalności” - 10,67 %
- 1.2. Liczba skarg na bezczynność Kolegium skierowana do WSA w roku
objętym informacją, ogółem - 0
- 1.3. Liczba skarg uwzględnionych przez Kolegium we własnym zakresie
w trybie art. 54 § 3 Ppsa, ogółem - 1
- 1.4. Liczba skarg kasacyjnych na orzeczenia WSA (w tym zażaleń na
postanowienia) skierowanych przez SKO w roku objętym informacją
do Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie , ogółem - 0
- 1.5. Liczba innych spraw prowadzonych przez Kolegium w trybie określonym
przepisami Ppsa, skierowanych do WSA, ogółem/- 0
- 1.6. Liczba wniesionych sprzeciwów (w trybie określonym przepisami
Ppsa art. 64a i nast.) - 4

2. Skargi na akty i czynności Kolegium rozpatrzone przez Wojewódzki Sąd Administracyjny prawomocnymi orzeczeniami w roku objętym informacją :

Liczba orzeczeń WSA w roku objętym informacją ogółem - 197

w tym :

Lp.	Rodzaj rozstrzygnięcia	Liczba spraw
1.	Skargi na decyzje i postanowienia rozpoznane przez Sąd w tym : uwzględnienie skargi	197 60
2.	Skargi na bezczynność Kolegium rozpoznane przez Sąd w tym : uznające skargi za uzasadnione	0 0

CZĘŚĆ VI

INFORMACJE DODATKOWE i WNIOSKI

Pkt .1 - Wybrane problemy z orzecznictwa Kolegium.

W 2020r. pojawiły się problemy interpretacyjne na tle regulacji art.17 ust.5 pkt 1 lit. a ustawy o świadczeniach rodzinnych związane przede wszystkim z przyznawaniem świadczenia pielęgnacyjnego osobom posiadającym prawo do jednego ze świadczeń, o którym mowa w powołanym przepisie. Przepis powyższy stanowi, że świadczenie pielęgnacyjne nie przysługuje, jeżeli osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno - rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego. Powołany przepis enumeratywnie wymienia przesłanki negatywne, których zaistnienie skutkuje odmową prawa do świadczenia pielęgnacyjnego. Ustawodawca z katalogu podmiotowego osób sprawujących opiekę wyłączył więc osoby, które wprawdzie z założenia nie są aktywne zawodowo (z uwagi na ukończenie określonego wieku, stan zdrowia wyłączający możliwość zatrudnienia), lecz mają ustalone źródła dochodu i objęte są ubezpieczeniem. Przyznanie świadczenia pielęgnacyjnego tym osobom, nawet w sytuacji gdy sprawują one osobistą opiekę nad niepełnosprawnym członkiem rodziny, powodowałoby, że świadczenie pielęgnacyjne byłoby dodatkowym dochodem tych osób finansowanym z budżetu państwa, a takie wydatkowanie środków budżetu jest nieuzasadnione.

Tymczasem w zakresie stosowania powyższego przepisu w orzecznictwie sądów administracyjnych pojawiły się rozbieżne stanowiska i to zarówno na gruncie orzeczeń Naczelnego Sądu Administracyjnego jak i wojewódzkich sądów administracyjnych. W wyrokach z lat 2016-2017 Naczelny Sąd Administracyjny w

Warszawie opowiedział się za wykładnią przepisu art. 17 ust. 5 pkt 1 lit. a ustawy, wykluczając zarówno możliwość przyznania świadczenia pielęgnacyjnego osobie mającej prawo do emerytury, jak i możliwość wyboru korzystniejszego w danym momencie świadczenia. W orzeczeniach tych powoływano się na wykładnię językową przywołanego wyżej przepisu, wskazując także na odrębność systemu ubezpieczeń emerytalno - rentowych i świadczeń rodzinnych (wyrok z dnia z 10 lipca 2018r. sygn. akt I OSK 134/18, z 6 kwietnia 2017 r. sygn. akt I OSK 2950/15, z 20 kwietnia 2017 r. sygn. akt I OSK 3269/15). W roku 2019 w orzecznictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego i wojewódzkich sądów administracyjnych doszło do zmiany linii orzeczniczej i przyjęcie stanowiska, że brak jest racjonalnych argumentów uzasadniających zróżnicowanie sytuacji opiekunów osób niepełnosprawnych polegających na wyłączeniu w całości prawa do świadczenia pielęgnacyjnego tych opiekunów, którzy mają ustalone prawo do jednego ze świadczeń wymienionych w art. 17 ust. 5 pkt 1 lit. a u.ś.r. w sytuacji gdy to świadczenie jest niższe niż świadczenie pielęgnacyjne. Zastosowanie dyrektyw wykładni systemowej oraz dyrektyw wykładni funkcjonalnej i celowościowej art. 17 ust. 5 pkt 1 lit. a u.ś.r. prowadzi do takiego rozumienia tego przepisu, że wyłącza on prawo do świadczenia pielęgnacyjnego osoby mającej ustalone prawo do emerytury nie w całości, ale do wysokości tej emerytury (wyroki WSA w Gorzowie Wielkopolskim z 20 lutego 2019 r., sygn. akt II SA/Go 833/18 i z 30 listopada 2018 r., sygn. akt II SA/Go 1045/18, wyrok WSA w Krakowie z 11 kwietnia 2019 r. sygn. akt III SA/Kr 137/19, wyrok WSA w Gdańsku z 12 września 2019 r. sygn. akt III SA/Gd 472/19, wyrok WSA w Rzeszowie z 25 lipca 2019 r. sygn. akt II SA/Rz 676/19, wyroki Naczelnego Sądu Administracyjnego z 28 czerwca 2019 r. sygn. akt I OSK 757/19, z 8 stycznia 2020 r. sygn. akt I OSK 2392/19, z 30 kwietnia 2020 r. sygn. akt I OSK 1546/19 i z 27 maja 2020 r. sygn. akt 2375/19). Sądy uznały, że narusza fundamenty aksjologiczne wyrażone w zasadach Konstytucji RP taka wykładnia art. 17 ust. 5 pkt 1 lit. a ustawy, która pozbawia w całości prawa do świadczenia pielęgnacyjnego osoby mające ustalone prawo do emerytury (renty) w wysokości niższej niż to świadczenie. Oznacza to, iż przepis art. 17 ust. 5 pkt 1 lit. a ustawy, prawidłowo zinterpretowany powinien znaleźć zastosowanie do sytuacji w ten sposób, że pozbawia osobę przysługującego z mocy art. 17 ust. 1 prawa do świadczenia pielęgnacyjnego tylko do wysokości otrzymywanej emerytury. Przyjmując powyższe stanowisko sądy uwzględniając skargi osób ubiegających się o prawo do świadczenia pielęgnacyjnego uchylały zaskarżone decyzje wydane przez obydwie organy administracyjne i zobowiązywały organ I instancji do ponownego rozpoznania sprawy, przy zastosowaniu wykładni przepisu art.17 ust.5 pkt 1 lit.a ustawy wskazany w uzasadnieniu wyroków. Organ I instancji związany wyrokiem sądu wydanym w danej sprawie orzekał o przyznaniu prawa do świadczenia pielęgnacyjnego stanowiącego różnicę pomiędzy wysokością pobieranej przez stronę emerytury a kwotą świadczenia pielęgnacyjnego. Powyższa wykładnia przepisu rodzi w praktyce szereg utrudnień, gdyż organ zobowiązany jest weryfikować i zmieniać własną decyzję z uwagi na zwiększenie kwoty świadczenia pielęgnacyjnego, waloryzację emerytury czy otrzymaną przez stronę kwotę trzynastej emerytury. Z kolei w 2020r. sądy zmieniły swoje stanowisko w zakresie stosowania przepisu art.17 ust.5 pkt 1 lit a w zakresie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego dla osoby posiadającej prawo do emerytury przyjmując zasadę umożliwienia wyboru jednego ze świadczeń: pielęgnacyjnego lub emerytalno-rentowego. Uzasadniając powyższe stanowisko Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie w wyroku z dnia

18.06.2020r. sygn. Akt I OSK 254/20 stwierdził, że wypłata świadczenia pielęgnacyjnego w wysokości odpowiadającej różnicy pomiędzy ustawową wysokością tego świadczenia i wysokością emerytury (netto), pozostawałaby bowiem w sprzeczności z treścią art. 17 ust. 3 ustawy, który wysokość świadczenia pielęgnacyjnego określa jednoznacznie kwotowo i nie pozwala na samodzielne określanie jego wysokości przez organ administracji w oparciu o jakiekolwiek przesłanki. Słusznie podnosi się w orzecznictwie niektórych wojewódzkich sądów administracyjnych, że praktyka taka, niezależnie od trudności co do ustalenia jej podstawy prawnej, spowodowałaby dalsze wątpliwości, co do zachowania zasady równości oraz komplikacje w zakresie ustalania przez organ wysokości należnej wypłaty świadczenia w sytuacji otrzymania np. trzynastej emerytury, czy też w zakresie odprowadzanych składek na ubezpieczenie zdrowotne i ubezpieczenie emerytalno - rentowe (por. wyrok WSA w Poznaniu z 13 stycznia 202 r. sygn. akt IV SA/Po 824/19 oraz wyrok WSA w Rzeszowie z 20 lutego 2020 r. sygn. akt II SA/Rz 1265/19).

Powyższe, zdaniem Naczelnego Sądu Administracyjnego, przemawia za rozwiązaniem polegającym na umożliwieniu osobie uprawnionej wyboru jednego ze świadczeń: pielęgnacyjnego lub emerytalno - rentowego. Bezsprzecznie w przypadku zbiegu uprawnień do różnych świadczeń rodzinnych, ustawodawca wprowadził zasadę wypłaty jednego świadczenia wybranego przez osobę uprawnioną. Taka regulacja znajduje się w art. 27 ust. 5 ustawy, gdzie wskazano, że w przypadku zbiegu uprawnień do świadczenia rodzicielskiego, pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego, dodatku do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10 lub zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustalaniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów - przysługuje jedno z tych świadczeń wybrane przez osobę uprawnioną - także w przypadku, gdy świadczenia te przysługują w związku z opieką nad różnymi osobami. Zbieg uprawnień do świadczeń uregulowany jest również w art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1270, dalej u.e.r.f.u.s.), zgodnie z którym w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie, wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez zainteresowanego. Przepisy każdej z ustaw regulują zbieg świadczeń przyznawanych na podstawie tych ustaw, ewentualnie wyraźnie wskazanych przepisów (por. art. 27 ust. 5 pkt 5 u.ś.r., czy art. 96 u.e.r.f.u.s.) wypłacanych przez organy określone w każdej z tych ustaw. Jedynym jednak przepisem dotyczącym zbiegu uprawnień do świadczenia pielęgnacyjnego i emerytury, przyznawanych i wypłacanych przez różne organy jest przywoływany wyżej art. 17 ust. 5 pkt 1 lit. a ustawy.

Biorąc jednak pod uwagę przedstawione powyżej zasady konstytucyjne Sąd uznał, że osoba, która spełnia warunki do przyznania wyższego świadczenia pielęgnacyjnego i chce je otrzymać, a pobiera emeryturę, winna móc dokonać wyboru jednego z tych świadczeń przez rezygnację z pobierania świadczenia niższego, tj. w niniejszej sprawie emerytury. Wybór może zrealizować przez złożenie do organu rentowego wniosku o zawieszenie prawa do emerytury na podstawie art. 103 ust. 3 u.e.r.f.u.s. Zgodnie z tym przepisem, prawo do emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy lub renty rodzinnej, do której uprawniona jest jedna osoba, może ulec zawieszeniu na wniosek emeryta lub rencisty.

Ustawa bowiem nie ogranicza możliwości złożenia takiego wniosku. Zawieszenie prawa do emerytury, zgodnie z art. 134 ust. 1 pkt 1 u.e.r.f.u.s. skutkować będzie wstrzymaniem wypłaty emerytury poczynając od miesiąca, w którym została wydana decyzja o wstrzymaniu wypłaty (art. 134 ust. 2 pkt 2 u.e.r.f.u.s.). Emerytura jest prawem niezbywalnym, ale uznać należy, że zawieszenie tego prawa eliminuje negatywną przesłankę z art. 17 ust. 5 pkt 1 lit. a u.ś.r., w postaci posiadania prawa do emerytury. Istota ograniczenia prawa do zasiłku pielęgnacyjnego dla emeryta, wynikająca z art. 17 ust. 5 pkt 1 lit. a u.ś.r. musi być interpretowana jako wiążąca się nie z samym prawem do emerytury, lecz z jego realizacją w postaci wypłaty świadczenia. Skoro zawieszenie prawa do emerytury skutkuje wstrzymaniem jej wypłaty, to uznać należy, że eliminuje się w ten sposób negatywną przesłankę wyłączającą nabycie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego. Zgodnie z art. 24 ust. 2 u.ś.r. prawo do świadczeń rodzinnych ustala się, poczynawszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek z prawidłowo wypełnionymi dokumentami, czyli w sprawach wymagających rezygnacji z emerytury od miesiąca, w którym strona przedstawi decyzję o wstrzymaniu wypłaty emerytury.

Po wydaniu powyższego wyroku przez Naczelny Sad Administracyjny zmieniła się również linia orzecznicza wojewódzkich sądów administracyjnych, które zaczęły orzekać o uchyleniu zaskarżonych decyzji z uwagi na obowiązek umożliwienia stronie wyboru jednego ze świadczeń: pielęgnacyjnego lub emerytalno-rentowego (wyrok WSA w Olsztynie z dnia 30.06.2020r. sygn. akt II SA/Ol 323/20, WSA w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 30.06.2020r. sygn. akt II SA/Go 128/20, WSA w Szczecinie z dnia 9.07.2020r. sygn. akt II SA/Sz 1151/19, WSA w Gliwicach z dnia 26.02.2021r. sygn. akt II SA/Gl 1153/20). Uchylając zaskarżone decyzje sądy zarzucają organom orzekającym, że nie poinformowały strony o możliwości złożenia wniosku o zawieszenie emerytury i uzależnieniu przyznania świadczenia pielęgnacyjnego od przedstawienia decyzji o wstrzymaniu jej wypłaty. Wskazując, że obowiązek informowania stron wynika z art. 9 k.p.a., zgodnie z którym organy administracji publicznej są obowiązane do należytego i wyczerpującego informowania stron o okolicznościach faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania administracyjnego. Zdaniem sądów, taka informacja powinna być udzielona stronie wówczas, gdy postępowanie z wniosku o przyznanie świadczenia pielęgnacyjnego wykaże, że zachodzą przesłanki umożliwiające uwzględnienie wniosku i jedyną przeszkodą jest pobieranie emerytury. Wówczas, o ile strona doprowadzi do zawieszenia prawa do emerytury, możliwe będzie płynne przejście osoby uprawnionej z systemu świadczeń emerytalnych do systemu świadczeń rodzinnych. Konieczna jest taka organizacja działań organu przyznającego świadczenia rodzinne, w koordynacji z organem emerytalno-rentowym, by nie pozostawić osoby uprawnionej bez należnego jej (niezbędnego dla życia) świadczenia nawet przez krótki czas. Odnosząc się do powyższego należy zważyć, że sądy zastosowały w odniesieniu do art. 17 ust. 5 pkt 1 lit a ustawy o świadczeniach rodzinnych dyrektywę wykładni systemowej, celowościowej oraz funkcjonalnej uznając, że literalna wykładnia tego przepisu narusza zasadę równości wobec prawa. Ustawodawca nie dokonał jednak zmiany obowiązujących przepisów, zatem mając na uwadze art.6 kpa organ I instancji i Kolegium Odwoławcze rozpatrujące wnioski o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego dla osoby posiadającej prawo do emerytury, związane są obowiązującymi przepisami prawa i orzekają o odmowie przyznania wnioskowanego świadczenia. Skutkuje to tym, że

większość decyzji zaskarżona jest do wojewódzkich sądów administracyjnych, które uchylają zaskarżone rozstrzygnięcia i zasądają koszty postępowania sądowego.

Reasumując problemy ze stosowaniem art.17 ust.5 pkt 1 lit.a ustawy o świadczeniach rodzinnych w zakresie ustalania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego dla osoby posiadającej prawo do emerytury pozostaną do chwili zmiany obowiązujących przepisów prawa.

Pkt. 2 Przyczyny zaległości w rozpatrywaniu spraw

W Kolegium nie odnotowano istotnych zaległości w rozpatrywaniu spraw. Jeśli sprawy były załatwiane z opóźnieniem, to z zachowaniem zasad określonych w art. 36 k.p.a.

Pkt. 3 Informacja nt. skarg kasacyjnych.

W 2020 r. Kolegium nie składało skarg kasacyjnych.

Pkt. 4 Kontrole przeprowadzane w Kolegium przez MAiC, Kancelarię Premiera, NIK i inne uprawnione organy.

W roku 2020 Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Częstochowie nie było kontrolowane.

Pkt. 5 Omówienie wydanych przez prezesa SKO postanowień sygnalizacyjnych.

W roku 2020 Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Częstochowie nie podejmowało postanowień sygnalizacyjnych.

Pkt. 6 Działalność pozaorzecznicza Kolegium. W 2020r. członkowie Kolegium z uwagi na stan epidemiczny nie uczestniczyli w szkoleniach i konferencjach

6.1 Publikacje naukowe członków SKO w Częstochowie za rok 2020.

1. G. Krawiec, Ustawa o ewidencji ludności : komentarz, Warszawa : C. H. Beck, 2020 (współautor)
2. G. Krawiec, Zasada dobra rodziny contra zasada równości na przykładzie bonu wychowawczego (w:) Roczniki Administracji i Prawa. - 2020, T. 3, nr 20, s. 69-79
3. G. Krawiec, Recentralizacja w nauce prawa administracyjnego, (w:) Samorząd terytorialny wobec procesów centralistycznych : decentralizacja a recentralizacja / redakcja: Joanna Podgórska-Rykała, Beata Pawlica, Paweł Ostachowski, Kraków : AT Wydawnictw, 2020.
4. A.Deryng-Dziuk, "Problem ograniczeń w zakresie kontroli trzeźwości alkomatem jako bariera w prowadzeniu działalności gospodarczej", w: J.Głumińska-Pawlic,B Przywora, A.Słysz (red.), "Identyfikacja barier prawnych w prowadzeniu działalności gospodarczej. Wybrane zagadnienia", Warszawa 2020, Wydawnictwo C.H.Beck, s. 147-157.

Pkt . 7 Wykonanie budżetu, zatrudnienie, płace i kwalifikacje osób zatrudnionych..
Budżet SKO na 2020r. został wykonany w 100 %.

P R E Z E S
Samorządowego Kolegium Odwoławczego
w Częstochowie

mgr Piotr Palutek

